

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

В.Ю. Стрілець
(ініціали, прізвище)

« 28 » червня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Геополітика та геоекономіка»

освітня програма «Міжнародні економічні відносини»
спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
галузь знань 29 Міжнародні відносини
ступінь вищої освіти магістр

Робоча програма навчальної дисципліни «Геополітика та геоекономіка» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин
Протокол від 28 червня 2024 року № 10

Укладачі: Пожар А.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини ступеня бакалавр

А.Л.Флегантова

(підпис)

(ініціали, прізвище)

« 28 » серпня 20 24 року

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Геополітика та геоeкономіка»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Постреквізити:</i> дипломатична та консульська служба, міжнародна та європейська безпека, державне право зарубіжних країн.	
Мова викладання	Українська, англійська	
Статус дисципліни – обов’язкова		
Курс/семестр вивчення	1 курс, 1 семестр	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	4/2	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр - 120 годин		
- лекції: 16 годин		
- семінарські заняття: 32 годин		
- самостійна робота: 72 годин		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): ПМК		
Заочна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр - 120 годин		
- лекції: 6 год.		
- семінарські заняття: 2 год.		
- самостійна робота: 112 годин		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): ПМК		

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни – створення системи знань щодо сучасної геополітики та геоeкономіки, сутності геополітичних та геоeкономічних інтересів держав, ключових напрямів геостратегії України.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<ul style="list-style-type: none"> • ПРН 7 – Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин • ПРН 12 – Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів • ПРН 16 – Визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні, екологічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів 	<ul style="list-style-type: none"> • ІК – Здатність виявляти та розв'язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин та/або під час навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог • ЗК 3 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел • СК 2 – Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі • СК 7 – Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні засади геополітики та геоекономіки

Тема 1. «Геополітика та геоекономіка» як самостійна наукова дисципліна

Розуміння термінів «геополітика» та «геоекономіка». Різні підходи до розуміння сутності. Об'єкт досліджень в рамках дисципліни «Геополітика та геоекономіка». Рівні дослідження: глобальний, макрорегіональний, регіональний, субрегіональний, державний. Предмет геополітики та геоекономіки: різні підходи до визначення. Основними методами дисципліни «Геополітика та геоекономіка» є: порівняльний, соціально-психологічний, функціональний, біхевіористичний, системний тощо. Основні підходи до визначення співвідношення та взаємозалежності геополітики та геоекономіки. Структура

геополітики та геоeкономіки. «Фундаментальна» і прикладна геополітика та геоeкономіка. Геостратегія. Доктринально-нормативна й оціночно-концептуальна геополітика та геоeкономіка. Теоретична, глобальна, аналітична, прикладна геополітика та геоeкономіка. Зовнішня та внутрішня геополітика та геоeкономіка. Провідні функції геополітики та геоeкономіки: світоглядно-ідеологічна, методологічна, пізнавальна, управлінська, прогностична, просвітницька та ін. Актуальні завдання сучасної геополітики та геоeкономіки.

Тема 2. Теоретичні основи геоeкономіки

Ф. Ліст – засновник геоeкономіки. Механізми функціонування геоeкономіки
 Основа американської геоeкономіки – теорія «життєвих інтересів». Проблеми, що вирішуються сучасною глобальною геоeкономікою. Розвиток геоeкономічних ідей. Теорія багатовимірного комунікаційного простору. Геоeкономічні аспекти регіоналізму. Геополітична і геоeкономічна трансформація сучасних суспільних систем. Геоeкономічні війни. Кластери.

Тема 3. Сучасні геополітичні теорії, доктрини і школи

Основні підходи до періодизації розвитку геополітики. Класична геополітика. Зародження геополітики як науки. Геополітичні погляди Ф. Ратцеля. Сутність теорії Р. Челлена. Теорія «морської могутності» А. Мехена. «Географічна вісь історії» Г. Маккіндера. Посібілізм французької школи «географії людини» П.В. де ла Блаша.

Німеччина в міжвоєнний період. Нацизм. Геополітичні погляди К. Гаусгофера «Життєвий простір» для германського народу. Геополітичні ідеї К. Шмітта – «геоюриспруденція».

Євразійство. Ідеї М.С. Трубецького, Г.В. Вернадського, вчення про «місце розвитку» П.М. Савицького та ін. Провідні школи геополітичної думки (за Дж. Паркером): бінаристи, маргіналісти, триналісти, зоналісти, центристи, плюралісти.

Атлантизм. «Сфера безпеки» США. Контроль над «географічними центрами сили». Геополітична та геоeкономічна структура світу Д. Мейніга. Повітряна могутність. Вплив технологій на геополітику. Особливості британського атлантизму.

Мондіалізм. Поліцентризм – політична і економічна багатополлярність світу. «Радикальна географія». Критика імперіалізму.

Консервативна геополітика та геоeкономіка. «Теорія конвергенції», її витоки. Геополітика ядерної ери в історії людства. Неомондіалізм. «Кінець історії» Ф. Фукуяма. Геоeкономічна модель світу Ж. Атталі. Концепція

К. Санторо.

Неолібералізм. «Неоатлантизм». Уніполярна геополітична і гео економічна модель світу. Геополітична модель Євразії З. Бжезінського. Концепція «зіткнення цивілізацій» С. Хантінгтона: тенденції розвитку сучасного світу, сучасні цивілізації, конфлікти між ними.

Неоєвразійство як течія геополітичної думки. Теорія пасіонарності Л.М. Гумільова, її вплив на неоєвразійські концепції. Провідні напрями неоєвразійства.

«Критична» геополітика та гео економіка: основні напрями досліджень. Прикладна геополітика та гео економіка (в т.ч. електоральна, етнічна та ін.). Гео економіка як сучасний перспективний напрям наукової думки.

Тема 4. Геополітична та гео економічна структура сучасного світу

Світова територіальна організація політичної та економічної сфер життя. Геополітична структура світу. Гео економічна структура світу. Таласократія і телурократія: проблеми реального існування і взаємодії. Геополітичні та гео економічні макрорегіони світу, їх структури. Геополітичні та гео економічні регіони. Геополітичні та гео економічні субрегіони. Військово-політичні регіони у світі.

Біполярна геополітична та гео економічна модель світу після Другої світової війни. Уніполярний світ – глобальний американський порядок або «новий світовий порядок». Протиріччя між глобалізацією й регіоналізацією політичних та економічних процесів. Багатополярна і багатоярусна геополітична і гео економічна модель сучасного світу. Фактори державної могутності в сучасному світі. Фактори, що впливають на розстановку сил у світі. Основні сфери боротьби і конкуренції. Сфери співробітництва між державами; основні методи співпраці. Багатополярна геополітична модель світу Й. Галтунга.

Цивілізації в сучасному світі. Геополітична взаємодія цивілізацій: співпраця і конфлікти. Світова цивілізація: міф чи реальна перспектива.

Гео економічна структура сучасного світу. Моделі «Північ»-«Південь», «Захід»-«Схід». Модель світу відповідно до теорії І. Валлерстайна.

Великі гео економічні простори на Землі, тенденції їх розвитку. Основні гео економічні трансформації. Соціально-економічні макрорегіони, регіони, субрегіони світу. Загальносвітова та регіональна економічна інтеграція: сутність, протиріччя, перспективи розвитку.

Геополітика і Світовий океан. Державні території у Світовому океані:

проблеми визначення та контролю. Території зі змішаним правовим режимом: виняткові економічні зони, континентальний шельф прибережної держави. Міжнародний район морського дна: особливості правового режиму. Міжнародні протоки: геополітичне положення, особливості контролю. Міжнародні канали: геополітичне положення, контроль над каналами.

Арктика: геополітичне положення. Арктичні сектори. Геополітика арктичних держав. Антарктика, Антарктида. Правовий режим Антарктики. Перспективи розвитку геополітичної та міжнародно-правової ситуації.

Тема 5. Геополітика та геоekonomіка держави

Держава як основний елемент геополітичної та геоekonomічної структури світу. Геополітичне та геоekonomічне положення держави. Державний геополітичний та геоekonomічний простір, його складові. Державний кордон. Типи державних кордонів. Встановлення державних кордонів. Зміни державних кордонів. Провідні функції державних кордонів. Геостратегія держави на міжнародній арені, типи геостратегій. Геополітичні та геоekonomічні коди (кодекси) зовнішньої політики держав. Геополітичні та геоekonomічні інтереси держави. Національні інтереси держави: проблеми визначення і реалізації. Захист «законних» національних інтересів. Національна безпека держави, її складові. Геополітика та геоekonomіка держави як інструмент реалізації національної безпеки. Внутрішньодержавна геополітична та геоekonomічна структура. Геополітичні та геоekonomічні регіони. Геополітичні та геоekonomічні аспекти регіональної політики.

Модуль 2. Прикладна геополітика та геоekonomіка

Тема 6. Геостратегія США, провідних європейських держав та інших країн світу

Геостратегія США. Історичний розвиток геополітики США. «Доктрина Монро». Геополітичне розширення США в ХІХ ст. Концепція «ізоляціонізму». Політика (геополітика) «великого кийка». Прояви інтервенціонізму наприкінці ХІХ ст., під час Першої світової війни. Геополітика США міжвоєнного періоду. Геополітика США періоду Другої світової війни.

Геополітика США періоду «холодної війни». Доктрина Г. Трумена. План Маршалла. Політика «стримування» по відношенню до СРСР. Геополітика «гнучкого реагування». «Прагматична практика силової політики» – період «розрядки». Період загострення відносин після вторгнення СРСР до Афганістану. Боротьба за геополітичний контроль над космічним простором. Руйнування соціалістичного табору та СРСР; геополітична першість США.

Неоатлантизм у теорії і зовнішній політиці США. Геополітична експансія США до басейну Перської затоки – «Буря в пустелі». «Новий світовий порядок» під егідою США. «Національні інтереси» США. Геостратегія США на Балканах і Близькому Сході в 90-х роках ХХ ст. «Гуманітарна інтервенція» США до Югославії. Геостратегія США після 11 вересні 2001 р. Окупація Афганістану. Втручання до Іраку. Боротьба з тероризмом і забезпечення геополітичних інтересів США.

Роль США в НАТО. Геостратегія США в Європі. Геополітичні інтереси США в регіоні. Взаємовідносини США з провідними державами Західної Європи. Геостратегія США по відношенню до країн Центральної та Східної Європи.

Геостратегія США щодо сучасної Росії. США і Російська Федерація: спільні інтереси, взаємодія і протиріччя на міжнародній арені.

Геостратегія США щодо КНР. Геополітичні та гео економічні суперечності між США і Китаєм: змагання за лідерство. Геополітика США щодо Японії. Геостратегічний «Джакотський трикутник». Геостратегія США у Південно-Східній та Південній Азії. Сучасна геостратегія США на Близькому Сході.

Геополітичні інтереси США в Африці. Геостратегія США щодо країн Північної та Тропічної Африки.

Геостратегічна роль США в Америці. Гео економічна інтеграція в НАФТА. Геополітичні інтереси США в Латинській Америці. Геополітичний контроль США над Латинською Америкою: засоби здійснення, проблеми утримання.

Геостратегія провідних європейських держав. Геополітичні та гео економічні аспекти утворення і розвитку ЄОВС-ЄЕС-ЄС. Військово-політичний аспект євроінтеграції. Розширення ЄС на схід: геополітичні та гео економічні наслідки. Трансформація ЄС в наднаціональну спільноту: основні засади, сучасні проблеми і перспективи. Геополітичні перспективи подальшого розширення ЄС.

НАТО: геополітичні засади створення і розвитку. НАТО часів «холодної війни». Зміна пріоритетів у діяльності НАТО після руйнації Варшавського договору. Геополітичне розширення НАТО, основні наслідки. Сучасна геостратегія НАТО. Участь у «гуманітарних інтервенціях». Стратегія щодо мирного розв'язання конфліктів.

Геополітика Великобританії в післявоєнний період. Співдружність націй і геополітичний контроль Великобританії. Геостратегія Великобританії при уряді М. Тетчер. Геополітика Великобританії в Європі; євроінтеграційний

«скептицизм». Геополітичні інтереси Великобританії в різних регіонах світу. Сучасна геостратегія Великобританії: союзницькі відносини з США, участь в операціях в Іраку та Афганістані.

Геополітика післявоєнної Франції. Геостратегія Франції на міжнародній арені при президенті Ш. де Голлі («Голлістський геополітичний кодекс»). Відносини Франції й Німеччини: нова геополітична модель. Ядерний та космічний аспекти геополітики Франції. Відносини між Францією і США: геополітична взаємодія і протистояння. Геополітичні інтереси Франції в Африці. Роль Франції в сучасних євроінтеграційних процесах.

Формування нової геополітичної моделі сучасної ФРН. Геостратегія об'єднаної Німеччини в Європі: відносини із «західними» партнерами, зокрема Францією; геостратегія в Центрально-Східній Європі. Геополітичні відносини з США: спільні та протилежні позиції.

Політика щодо Росії. Україна в німецькій геостратегії. Посилення ролі в НАТО, ЄС, ОБСЄ та інших структурах європейської безпеки. Геополітичні інтереси Німеччини в інших регіонах світу. Посилення силового військового компонента – нова військова доктрина.

Геополітична ситуація в Середземномор'ї. Регіон геоекономічного співробітництва. Роль НАТО в регіоні. Сучасна Італія на міжнародній арені: геоекономічний прагматизм і прояви проамериканських напрямів геополітики. Іберійські країни (Іспанія та Португалія): участь в ЄС, НАТО, геополітика в Латинській Америці.

Країни Центральної та Східної Європи. Особливості постсоціалістичного розвитку. Геостратегічний вектор більшості країн у 1990-х – на початку 2000х рр. – вступ до НАТО і ЄС: передумови, шляхи та результати реалізації. Геополітичні інтереси держав Центральної та Східної Європи в НАТО і ЄС. Взаємовідносини держав регіону зі США. Взаємини країн регіону з Росією: сучасний стан, проблеми та тенденції розвитку.

Геостратегія Росії. Російська Федерація – «геополітична спадкоємиця» СРСР. Погіршення геополітичного положення після руйнації СРСР, зниження геополітичного статусу. Територіальні проблеми у відносинах із сусідами; завдання врегулювання.

«Прозахідна» складова російської геополітики. Непослідовність дій правлячої еліти у співпраці із Заходом.

«Консервативний» напрям російської геополітики. Створення Євразійської імперії. «Ліберальна імперія».

Прояви реалістичної геополітики Росії в багатопольному світі.

Прагнення до геостратегічного контролю над колишніми республіками СРСР – нині країнами СНД. «Ташкентська група». «ЄвразЕС». Геоелектронічний проект створення Єдиного економічного простору (ЄЕП). Геостратегія Росії в пострадянських державах Східної Європи. Геостратегія Росії в Закавказзі. Геостратегія Росії щодо Казахстану та держав Нової Центральної Азії.

Геостратегічний вектор на співпрацю з Китаєм: проблеми реалізації, можливі наслідки для Росії й світу. Геополітичні аспекти взаємовідносин між Росією та Японією.

Геостратегія Росії в Південній Азії. Орієнтація на Індію – «старий» радянський вектор.

Геостратегія Росії на Середньому Сході – «іранський вектор».

Геостратегія Росії на Близькому Сході. Колишні радянські і нинішні геополітичні інтереси, шляхи їх реалізації.

Відносини Росії з ЄС: сучасний стан, проблеми і перспективи. Взаємовідносини Росії з НАТО: геополітичні суперники чи союзники? Відносини Росії з провідними країнами Європи: Німеччиною, Великобританією, Францією, Італією. Геостратегія Росії щодо країн Центральної та Східної Європи.

Геостратегія Росії щодо України.

Внутрішня геополітика Росії. Проблеми взаємовідносин між «центром» і суб'єктами федерації. Зміцнення владної «вертикалі». Північний Кавказ – «гаряча точка», лінія геополітичної напруги.

Геостратегія провідних держав Азії. Геополітичне положення КНР. Геополітична ідея «Великого Китаю»: історичне коріння. Зростання геополітичної могутності Китаю: економічні, демографічні, військові аспекти. Геостратегічне партнерство між Китаєм і Росією: проблеми та перспективи. Геополітичні і геоелектронічні аспекти взаємовідносин між КНР і США. Геополітична проблема Тайваню. Геостратегія КНР у Центральній Азії та Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Демографічна «м'яка» експансія Китаю до країн Південно-Східної Азії, Росії (Далекого Сходу та Сибіру).

Японія як геостратегічний союзник США у військово-політичній сфері; конкуренти в геоелектронічному просторі. Геополітичні проблеми у взаємовідносинах між Японією й Росією. Взаємовідносини між Японією і Китаєм: основні проблеми. Геоелектронічна стратегія Японії в Азійсько-

Тихоокеанському регіоні

Геополітичні проблеми утворення незалежної Індії. Індійський кодекс неприєднання. П'ять принципів мирного співіснування – «Панча шила». Взаємовідносини між Індією і Пакистаном; лінія геополітичного напруження в Кашмірі. Відносини між Індією і КНР – двома «полюсами» геополітичної сили. Геостратегія Індії в басейні Індійського океану.

Ісламський світовий порядок. «Ісламська декларація прав людини». Відсутність геополітичного гегемона в ісламському світі. Геополітичні проблеми взаємовідносин ісламського і західного світів.

Геополітичний регіональний центр сили в Південно-Східній Азії – Індонезія. Пакистан як «полюс сили» в Південній Азії; наявність ядерного озброєння.

Геоелектронічний потенціал Ірану. Теократизм у політичному житті. Відмова від «експорту ісламської революції». Іран як геополітичний актор у Перській затоці, Закавказзі, Середній Азії. Геополітичне напруження між США та Іраном.

Геополітика Туреччини. «Пантюркізм» у сучасній турецькій геостратегії. Відносини з Грецією. Геополітичні аспекти проблеми Кіпру. Геостратегічний вектор на інтеграцію до ЄС. Туреччина – геополітичний форпост НАТО в Азії. Стабілізаційна роль у Чорноморському регіоні. Вплив Туреччини на геополітичну ситуацію в Закавказзі та Середній Азії.

Роль нафтовидобувних арабських держав у світовому геоелектронічному просторі. Арабські країни; спільні риси геополітики. Геополітична роль Саудівської Аравії. Проблема утворення держави Палестина як одна з ключових у відносинах між Заходом та ісламським світом. Геополітичне протистояння між арабськими країнами та Ізраїлем. Прагнення США встановити геополітичний контроль над Близьким Сходом.

Геостратегія провідних держав Африки та Латинської Америки. Геополітичні процеси на континенті. Регіональна інтеграція; трансформація ОАЄ в АС. Економічні проблеми більшості африканських країн. Вплив західних держав на геополітичний і геоелектронічний простір Африки. Міжетнічні і міжрелігійні конфлікти на теренах Африки, проблеми врегулювання. Провідні африканські «геополітичні гравці». Західний вектор і, одночасно, «девестернізація» в геополітиці африканських країн.

Арабські країни Північної Африки. Геополітична роль Єгипту. Геостратегія Лівії на міжнародній арені. Магрибські країни: особливості геополітики і геоелектроніки.

Нігерія як найбільша за демографічним потенціалом країна Африки; зовнішня та внутрішня геополітика Нігерії.

Південна Африка – провідна країна континенту за економічним розвитком. «Африканізація» політичного життя. «Африканський ренесанс» і активна зовнішня політика.

«Західна» модель політичного розвитку більшості держав Латинської Америки. Основні політичні й економічні проблеми. Гегемоністський вплив США на геополітичний і гео економічний простір Латинської Америки: історія і сучасність. Інтеграційні процеси в Латинській Америці. Субрегіональні інтеграційні угруповання. Розвиток відносин з країнами Європи, зокрема, іберійськими. Антиамериканські тенденції в геополітиці окремих держав Латинської Америки.

Особливості геополітики Мексики; протиріччя між латиноамериканською солідарністю й економічною інтеграцією зі США.

Особливості сучасного політичного і економічного розвитку Бразилії; основні проблеми. Геополітична і гео економічна роль Бразилії в Латинській Америці. Геостратегія Бразилії на міжнародній арені.

Антиамериканський «антиімперіалізм» у геостратегії Куби. Підтримка геостратегічного курсу Куби з боку окремих латиноамериканських держав, зокрема Венесуели.

Тема 7. Геополітичні конфлікти в сучасному світі та способи їх розв'язання

Основні причини конфліктів. Війна як інструмент геополітики в історії людства. Геополітичний конфлікт, типи геополітичних конфліктів. Політичні, ідеологічні, економічні, соціальні, етнокультурні та інші конфлікти в сучасному світі. Міжцивілізаційні конфлікти (за С. Хантінгтоном), можливості їх попередження. Криза як процес, що провокує конфлікт. Кризи легітимності, ідентичності та ін.

Інформація як провідний ресурс майбутнього розвитку людства. Інформаційна геополітика та гео економіка. Геоінформаційний контроль; основні засоби здійснення. Геоінформаційні конфлікти: виникнення, особливості розвитку, можливі наслідки, небезпека переростання в інформаційні війни.

Воєнно-політичний конфлікт. Головні фактори, що викликають воєнно-політичні конфлікти. Виникнення і розвиток воєнно-політичного конфлікту. Об'єкт, предмет, засоби, суб'єкти воєнно-політичного конфлікту.

Типології воєнно-політичних конфліктів: за ієрархічним рівнем сторін, ступенем їхньої організованості, структурними співвідношеннями між ними; предметною сутністю; видами озброєнь; характером воєнних дій; масштабами; тривалістю; інтенсивністю; наслідками та ін.

Динаміка воєнно-політичних конфліктів. Типи стратегій держав. Основні етапи. Можливі результати воєнно-політичних конфліктів. Оцінка конфліктів на основі норм і принципів міжнародного права; моральна оцінка.

Динаміка і структура складної війни вздовж лінії міжцивілізаційного розлому (за С. Хантінгтоном).

Прогнозування воєнно-політичних конфліктів: основні процедури.

Врегулювання ВПК; основні засоби. Геополітичні аспекти проведення миротворчих операцій. Етапи врегулювання ВПК. Поширення воєнно-політичних конфліктів у сучасному світі.

Дипломатичні інструменти вирішення геополітичних та гео економічних конфліктів.

Тема 8. Українська геополітика та гео економіка

Геополітичне та гео економічне положення України: глобальне, регіональне та локальне. Історичні аспекти становлення сучасної України. Геополітична та гео економічна регіоналізація України. Внутрішня геополітика в Україні.

Розвиток геополітичної та гео економічної думки в українській науці. «Західний» напрям геополітичної думки: історичний контекст і сучасність. «Балтійсько-Чорноморська» геополітична концепція С. Рудницького. «Чорноморська» концепція Ю. Липи. «Промосковські» геополітичні погляди: історія і сучасність.

Україна в геополітичних концепціях закордонних вчених. Прорадянська, євразійська, слов'янофільська, правозахисна, ліберальна та інші концепції геополітичного та гео економічного розвитку України. Погляди російських геополітиків щодо України. Україна у поглядах американських науковців-експертів з геополітики: З. Бжезінського, Г. Кіссінджера, С. Хантінгтона та ін. Україна в концепціях польських, угорських, румунських геополітиків.

Провідні напрями розвитку геополітики в сучасній українській науці.

Проблеми визначення стратегії зовнішньої політики України після здобуття незалежності. Національні інтереси України, їх забезпечення. Забезпечення національної безпеки.

Особливості сучасної геостратегії України на міжнародній арені. Миротворча діяльність України в «гарячих точках» планети. Україна як регіональна держава.

«Західний» вектор зовнішньої політики України; європейській вибір геополітичних пріоритетів; геостратегічний вектор на інтеграцію з ЄС; проблеми практичної реалізації. Геостратегічний вектор на інтеграцію з НАТО; шляхи реалізації. Геостратегія України в Центральній і Східній Європі.

«Східний» вектор зовнішньої політики України, його реалізація; участь України в СНД, проект створення Єдиного економічного простору (ЄЕП). Геополітичні аспекти взаємовідносин між Україною й Росією.

Україна в світовому геоekonomічному просторі. Регіональна геоekonomічна стратегія України.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни «Геополітика та геоekonomіка» для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1 «Теоретичні засади геополітики та геоekonomіки»					
<i>Тема 1. «Геополітика та геоekonomіка» як самостійна наукова дисципліна</i>	2	<i>Семінарське заняття 1. «Геополітика та геоekonomіка» як самостійна наукова дисципліна</i>	4	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	9
1. Розуміння термінів «геополітика» та «геоekonomіка». 2. Предмет геополітики та геоekonomіки: різні підходи до визначення. 3. Провідні функції геополітики та геоekonomіки 4. Актуальні завдання сучасної геополітики та геоekonomіки.		1. Розуміння термінів «геополітика» та «геоekonomіка». 2. Предмет геополітики та геоekonomіки: різні підходи до визначення. 3. Провідні функції геополітики та геоekonomіки 4. Актуальні завдання сучасної геополітики та геоekonomіки.			
<i>Тема 2. Теоретичні основи</i>	2	<i>Семінарське заняття 2.</i>	4	Виконати тести	9

<p><i>геоекономіки</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ф. Ліст – засновник геоекономіки. 2. Механізми функціонування геоекономіки 3. Основа американської геоекономіки – теорія «життєвих інтересів». 4. Проблеми, що вирішуються сучасною глобальною геоекономікою. 5. Розвиток геоекономічних ідей. Теорія багатовимірного комунікаційного простору. 6. Геоекономічні аспекти регіоналізму. 7. Геополітична і геоекономічна трансформація сучасних суспільних систем. 8. Геоекономічні війни. Кластери. 	<p><i>Теоретичні основи геоекономіки</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ф. Ліст – засновник геоекономіки. 2. Механізми функціонування геоекономіки 3. Основа американської геоекономіки – теорія «життєвих інтересів». 4. Проблеми, що вирішуються сучасною глобальною геоекономікою. 5. Розвиток геоекономічних ідей. Теорія багатовимірного комунікаційного простору. 6. Геоекономічні аспекти регіоналізму. 7. Геополітична і геоекономічна трансформація сучасних суспільних систем. 8. Геоекономічні війни. Кластери. 	<p>самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.</p>	
<p><i>Тема 3. Сучасні геополітичні теорії, доктрини і школи</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні підходи до періодизації розвитку геополітики 2. Німеччина в міжвоєнний період. Нацизм. Геополітичні погляди К. Гаусгофера 3. Євразійство 4. Атлантизм 5. Мондіалізм 6. Консервативна геополітика та геоекономіка 7. Неолібералізм 8. Неоевразійство 	<p><i>Семінарське заняття 3. Сучасні геополітичні теорії, доктрини і школи</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні підходи до періодизації розвитку геополітики 2. Німеччина в міжвоєнний період. Нацизм. Геополітичні погляди К. Гаусгофера 3. Євразійство 4. Атлантизм 5. Мондіалізм 6. Консервативна геополітика та геоекономіка 7. Неолібералізм 8. Неоевразійство 	<p>Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.</p>	9
<p><i>Тема 4. Геополітична та геоекономічна структура сучасного світу</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Світова територіальна організація політичної та економічної сфер життя 2. Біполярна геополітична та геоекономічна модель 	<p><i>Семінарське заняття 4. Геополітична та геоекономічна структура сучасного світу</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Світова територіальна організація політичної та економічної сфер життя 2. Біполярна геополітична та 	<p>Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.</p>	9

<p>світу після Другої світової війни</p> <p>3. Цивілізації в сучасному світі</p> <p>4. Гео економічна структура сучасного світу</p> <p>5. Геополітика і Світовий океан</p> <p>6. Арктика: геополітичне положення</p>		<p>геоекономічна модель світу після Другої світової війни</p> <p>3. Цивілізації в сучасному світі</p> <p>4. Гео економічна структура сучасного світу</p> <p>5. Геополітика і Світовий океан</p> <p>6. Арктика: геополітичне положення</p>			
<p><i>Тема 5. Геополітика та гео економіка держави</i></p> <p>1. Держава як основний елемент геополітичної та гео економічної структури світу</p> <p>2. Державний геополітичний та гео економічний простір, його складові</p> <p>3. Геостратегія держави на міжнародній арені, типи геостратегій</p> <p>4. Геополітичні та гео економічні інтереси держави</p> <p>5. Національна безпека держави, її складові</p> <p>6. Геополітичні та гео економічні аспекти регіональної політики</p>	2	<p><i>Семінарське заняття 5. Геополітика та гео економіка держави</i></p> <p>1. Держава як основний елемент геополітичної та гео економічної структури світу</p> <p>2. Державний геополітичний та гео економічний простір, його складові</p> <p>3. Геостратегія держави на міжнародній арені, типи геостратегій</p> <p>4. Геополітичні та гео економічні інтереси держави</p> <p>5. Національна безпека держави, її складові</p> <p>6. Геополітичні та гео економічні аспекти регіональної політики</p> <p><i>Модульна контрольна робота</i></p>	4		9
Модуль 2 «Прикладна геополітика та гео економіка»					
<p><i>Тема 6. Геостратегія США, провідних європейських держав та інших країн</i></p> <p>1. Геостратегія США</p> <p>2. Геостратегія провідних європейських держав</p> <p>3. Геостратегія Росії</p> <p>4. Геостратегія провідних держав Азії</p> <p>5. Геостратегія провідних держав Африки та Латинської Америки</p>	2	<p><i>Семінарське заняття 6. Геостратегія США, провідних європейських держав та інших країн</i></p> <p>1. Геостратегія США</p> <p>2. Геостратегія провідних європейських держав</p> <p>3. Геостратегія Росії</p> <p>4. Геостратегія провідних держав Азії</p> <p>5. Геостратегія провідних держав Африки та Латинської Америки</p>	4	<p>Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.</p>	9
<p><i>Тема 7. Геополітичні</i></p>	2	<p><i>Семінарське заняття 7.</i></p>	4	<p>Виконати тести</p>	9

<p><i>конфлікти в сучасному світі та способи їх розв'язання</i></p> <p>1. Основні причини конфліктів 2. Інформація як провідний ресурс майбутнього розвитку людства 3. Воєнно-політичний конфлікт 4. Дипломатичні інструменти вирішення геополітичних та гео економічних конфліктів</p>		<p><i>Геополітичні конфлікти в сучасному світі та способи їх розв'язання</i></p> <p>1. Основні причини конфліктів 2. Інформація як провідний ресурс майбутнього розвитку людства 3. Воєнно-політичний конфлікт 4. Дипломатичні інструменти вирішення геополітичних та гео економічних конфліктів</p>		<p>самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.</p>	
<p><i>Тема 8. Українська геополітика та гео економіка</i></p> <p>1. Геополітичне та гео економічне положення України 2. Розвиток геополітичної та гео економічної думки в українській науці 3. Україна в геополітичних концепціях закордонних вчених 4. Особливості сучасної геостратегії України на міжнародній арені</p>	2	<p><i>Семінарське заняття 8. Українська геополітика та гео економіка</i></p> <p>1. Геополітичне та гео економічне положення України 2. Розвиток геополітичної та гео економічної думки в українській науці 3. Україна в геополітичних концепціях закордонних вчених 4. Особливості сучасної геостратегії України на міжнародній арені</p> <p><i>Модульна контрольна робота</i></p>	4	<p>Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.</p>	9
Разом	16		32		72

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни «Геополітика та гео економіка» для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1 «Теоретичні засади геополітики та гео економіки»					
<i>Тема 1. «Геополітика та гео економіка» як самостійна наукова дисципліна</i>	-	<i>Семінарське заняття 1. «Геополітика та гео економіка» як самостійна наукова</i>	-	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні	14

<p>1. Розуміння термінів «геополітика» та «геоекономіка».</p> <p>2. Предмет геополітики та геоекономіки: різні підходи до визначення.</p> <p>3. Провідні функції геополітики та геоекономіки</p> <p>4. Актуальні завдання сучасної геополітики та геоекономіки.</p>	<p><i>дисципліна</i></p> <p>1. Розуміння термінів «геополітика» та «геоекономіка».</p> <p>2. Предмет геополітики та геоекономіки: різні підходи до визначення.</p> <p>3. Провідні функції геополітики та геоекономіки</p> <p>4. Актуальні завдання сучасної геополітики та геоекономіки.</p>	<p>завдання.</p>	
<p><u>Тема 2. Теоретичні основи геоекономіки</u></p> <p>1. Ф. Ліст – засновник геоекономіки.</p> <p>2. Механізми функціонування геоекономіки</p> <p>3. Основа американської геоекономіки – теорія «життєвих інтересів».</p> <p>4. Проблеми, що вирішуються сучасною глобальною геоекономікою.</p> <p>5. Розвиток геоекономічних ідей. Теорія багатовимірного комунікаційного простору.</p> <p>6. Геоекономічні аспекти регіоналізму.</p> <p>7. Геополітична і геоекономічна трансформація сучасних суспільних систем.</p> <p>8. Геоекономічні війни. Кластери.</p>	<p><u>Семінарське заняття 2. Теоретичні основи геоекономіки</u></p> <p>1. Ф. Ліст – засновник геоекономіки.</p> <p>2. Механізми функціонування геоекономіки</p> <p>3. Основа американської геоекономіки – теорія «життєвих інтересів».</p> <p>4. Проблеми, що вирішуються сучасною глобальною геоекономікою.</p> <p>5. Розвиток геоекономічних ідей. Теорія багатовимірного комунікаційного простору.</p> <p>6. Геоекономічні аспекти регіоналізму.</p> <p>7. Геополітична і геоекономічна трансформація сучасних суспільних систем.</p> <p>8. Геоекономічні війни. Кластери.</p>	<p>Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.</p> <p style="text-align: center;">2</p>	<p style="text-align: center;">14</p>
<p><u>Тема 3. Сучасні геополітичні теорії, доктрини і школи</u></p> <p>1. Основні підходи до періодизації розвитку геополітики</p> <p>2. Німеччина в міжвоєнний період. Нацизм. Геополітичні погляди К. Гаусгофера</p> <p>3. Євразійство</p>	<p><u>Семінарське заняття 3. Сучасні геополітичні теорії, доктрини і школи</u></p> <p>1. Основні підходи до періодизації розвитку геополітики</p> <p>2. Німеччина в міжвоєнний період. Нацизм. Геополітичні погляди К. Гаусгофера</p> <p>3. Євразійство</p>	<p>Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.</p>	<p style="text-align: center;">14</p>

<p>4. Атлантизм 5. Мондіалізм 6. Консервативна геополітика та геоекономіка 7. Неолібералізм 8. Неоевразійство</p>	<p>4. Атлантизм 5. Мондіалізм 6. Консервативна геополітика та геоекономіка 7. Неолібералізм 8. Неоевразійство</p>			
<p><i>Тема 4. Геополітична та геоекономічна структура сучасного світу</i></p> <p>1. Світова територіальна організація політичної та економічної сфер життя 2. Біполярна геополітична та геоекономічна модель світу після Другої світової війни 3. Цивілізації в сучасному світі 4. Геоекономічна структура сучасного світу 5. Геополітика і Світовий океан 6. Арктика: геополітичне положення</p>	<p><i>Семінарське заняття 4. Геополітична та геоекономічна структура сучасного світу</i></p> <p>1. Світова територіальна організація політичної та економічної сфер життя 2. Біполярна геополітична та геоекономічна модель світу після Другої світової війни 3. Цивілізації в сучасному світі 4. Геоекономічна структура сучасного світу 5. Геополітика і Світовий океан 6. Арктика: геополітичне положення</p>	-	<p>Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.</p>	14
<p><i>Тема 5. Геополітика та геоекономіка держави</i></p> <p>1. Держава як основний елемент геополітичної та геоекономічної структури світу 2. Державний геополітичний та геоекономічний простір, його складові 3. Геостратегія держави на міжнародній арені, типи геостратегій 4. Геополітичні та геоекономічні інтереси держави 5. Національна безпека держави, її складові 6. Геополітичні та геоекономічні аспекти регіональної політики</p>	<p><i>Семінарське заняття 5. Геополітика та геоекономіка держави</i></p> <p>1. Держава як основний елемент геополітичної та геоекономічної структури світу 2. Державний геополітичний та геоекономічний простір, його складові 3. Геостратегія держави на міжнародній арені, типи геостратегій 4. Геополітичні та геоекономічні інтереси держави 5. Національна безпека держави, її складові 6. Геополітичні та геоекономічні аспекти регіональної політики</p> <p><i>Модульна контрольна робота</i></p>	-		14

Модуль 2 «Прикладна геополітика та геоekonomіка»				
<p><i>Тема 6. Геостратегія США, провідних європейських держав та інших країн</i></p> <p>1. Геостратегія США 2. Геостратегія провідних європейських держав 3. Геостратегія Росії 4. Геостратегія провідних держав Азії 5. Геостратегія провідних держав Африки та Латинської Америки</p>	2	<p><i>Семінарське заняття 6. Геостратегія США, провідних європейських держав та інших країн</i></p> <p>1. Геостратегія США 2. Геостратегія провідних європейських держав 3. Геостратегія Росії 4. Геостратегія провідних держав Азії 5. Геостратегія провідних держав Африки та Латинської Америки</p>	-	<p>Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.</p> <p>14</p>
<p><i>Тема 7. Геополітичні конфлікти в сучасному світі та способи їх розв'язання</i></p> <p>1. Основні причини конфліктів 2. Інформація як провідний ресурс майбутнього розвитку людства 3. Воєнно-політичний конфлікт 4. Дипломатичні інструменти вирішення геополітичних та геоekonomічних конфліктів</p>	2	<p><i>Семінарське заняття 7. Геополітичні конфлікти в сучасному світі та способи їх розв'язання</i></p> <p>1. Основні причини конфліктів 2. Інформація як провідний ресурс майбутнього розвитку людства 3. Воєнно-політичний конфлікт 4. Дипломатичні інструменти вирішення геополітичних та геоekonomічних конфліктів</p>	-	<p>Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.</p> <p>14</p>
<p><i>Тема 8. Українська геополітика та геоekonomіка</i></p> <p>1. Геополітичне та геоekonomічне положення України 2. Розвиток геополітичної та геоekonomічної думки в українській науці 3. Україна в геополітичних концепціях закордонних вчених 4. Особливості сучасної геостратегії України на міжнародній арені</p>		<p><i>Семінарське заняття 8. Українська геополітика та геоekonomіка</i></p> <p>1. Геополітичне та геоekonomічне положення України 2. Розвиток геополітичної та геоekonomічної думки в українській науці 3. Україна в геополітичних концепціях закордонних вчених 4. Особливості сучасної геостратегії України на міжнародній арені</p> <p>Модульна контрольна робота</p>	-	<p>Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.</p> <p>14</p>
Разом	6		2	112

Розділ 5. Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>.

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf.

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>.

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність»; списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf.

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf.

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro->

[zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf](#).

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf.

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravylya-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>.

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro_apel_pidscontr.pdf.

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi>.

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet>.

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet>.

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi>.

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності»

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): обговорення матеріалу занять (10 балів); виконання навчальних завдань (10 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (20 балів)	50
Модуль 2 (теми 6-8): обговорення матеріалу занять (10 балів); виконання навчальних завдань (10 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (20 балів)	50
Залік	
Разом	100

Перелік активностей для отримання додаткових балів

Види робіт	Максимальна кількість балів
Участь у студентському науковому гуртку «Глобус»	5
Участь у наукових студентських конференціях	10
Підготовка наукового проєкту	10

Примітка: додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, яка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 5.2 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

1. Аджемоглу Д., Робінсон Д. Чому нації занепадають? Походження влади, багатства та бідності. К. : Наш Формат, 2022. 440с.
2. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. К. : Фабула, 2022. 288 с.
3. Вегеш М.М., Палінчак М.М., Петрінко В.С. Геополітика в постатях і термінах. Ужгород : Гельветика, 2020. 786 с.
4. Гольцов А.Г. Геополітика та політична географія. – К.: Центр учбової літератури, 2012. 415 с.
5. Гольцов А.Г. Геополітичний вимір стратегії російської федерації на пострадянському просторі. – К. : ЦУЛ, 2018. 391 с.
6. Донцов Д. Геополітика. – Харків : Фоліо, 2020. 608 с.
7. Доценко А. Геополітика. К. : Університет «Україна», 2023.
8. Ігнат'єва Т.В. Геополітика України в категоріях і поняттях: минуле та сучасність. – Кам'янець-Подільський: К-ПНУ ім. І. Огієнка, 2015. 111 с.
9. Кісінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. – К.: Наш формат, 2017 – 320 с.
10. Конспект для підготовки до ЄФВВ з політології та міжнародних відносин. 2024.
11. Лісовський П. Міжнародні відносини. Ментальність, геополітика, глобалізація. – К. : Кондор, 2017. 300 с.
12. Макфол М. Від Холодної війни до гарячого миру. – К. : Yakaboo Publishing, 2021. 496 с.
13. Потехін О., Клименко Ю. Геополітика проти безпеки: союзницьке стримування агресії в Європі ХХ – початку ХХІ ст. – К. : Дух і літера, 2023. 552 с.
14. Сучасні економічні теорії в контексті європейської інтеграції. К. : Університет «Україна», 2024. 276 с.
15. Фергюсон Н. Цивілізація. Як захід став успішним. К. : Наш Формат, 2017. 488 с.
16. Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції. – К. : Наш формат, 2018. 576 с.
17. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. . – К. : Наш формат, 2019. 608 с.
18. Aaltola A. Geo-economics and power politics in the 21st century the revival of economic statecraft. 2019. 251 p. URL: <https://www.pdfdrive.com/geo-economics-and-power-politics-in-the-21st-century-the-revival-of-economic-statecraft-e184771350.html>
19. Black J. Geopolitics and the Quest for Dominance. 2016. 352 p. URL: <https://www.pdfdrive.com/geopolitics-and-the-quest-for-dominance-e188586784.html>
20. Kissinger Henry. On China. – US: Penguin Press HC, 2011. 608 p.
21. Marshall Tim. Prisoners of Geography: Ten Maps That Tell You Everything You Need to Know About Global Politics. – US: Elliott & Thompson, 2015. 256 p.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office, Moodle.